

NORGES
IDRETTSFORBUND

ANLEGGSPOLITISK HANDLINGSPLAN FOR NORSK IDRETT

1. BAKGRUNN OG OVERORDNET MÅLSETTING

På Idrettstinget i Skien i 2007 ble det vedtatt at det skal arbeides for å øke idrettens formelle innflytelse i anleggspolitikken. På den bakgrunn ble det vedtatt at «*NIF skal utarbeide en anleggspolitisk handlingsplan som skal ta utgangspunkt i anleggsbehovet definert gjennom særforbundene*» (Idrettspolitisk dokument, kap. IV.2.2, s. 22).

I dette ligger det erkjennelse av at norsk idrett, på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, har et potensial til å spille en enda tydeligere og mer innflytelsesrik rolle i anleggsutviklingen. Men for at idretten skal kunne ta en tydeligere rolle, og bli tatt tilstrekkelig på alvor i de utøvende offentlige organer, er det viktig at det utarbeides en overordnet strategisk plan som er klar på hva som skal prioriteres i anleggspolitikken. Dette handler om å skaffe seg mer innflytelse gjennom en tydelig enighet fra idrettens side om hva som er de prioriterte anleggspolitiske tema.

Den anleggspolitiske handlingsplanen skal ha et langsiktig siktemål, og skal gjelde utover inneværende tingperiode (2007-2011).

Når det gjelder hvilke organisasjonsledd som skal ha det konkrete oppfølgingsansvaret på de ulike innsatspunktene, så vises det til de lovpålagte oppgavene, slik de er skissert i NIFs lover (per 01.01.2009):

- Idrettsstyret: § 4-4
- Idrettskretsene: § 5-2
- Idrettsrådene: § 8-2
- Særforbundene: § 6-2
- Særkretsene: § 7-2

Et grunnleggende premiss for anleggsutviklingen, sett fra både idrettens og statens side, er at det er det innmeldte lokale behov som i første rekke skal være styrende for hva som skal bygges hvor. Denne premiss er lagt til grunn ved utarbeidelsen av dette høringsdokumentet.

NIF presiserer at når det gjelder definisjonen av hva et idrettsanlegg er, så er det opp til hvert enkelt særforbund, ut fra sin idretts egenart, å endelig definere dette innen sin idrett.

På bakgrunn av innstilling fra NIFs anleggspolitiske utvalg og generalsekretæren, vedtok Idrettsstyret den anleggspolitiske handlingsplanen i sitt møte den 21. juni 2010 (IS-møte nr. 33, IS-sak nr. 343).

2. AVGRENSNING

En anleggspolitisk handlingsplan som skal ta utgangspunkt i anleggsbehovet definert gjennom særforbundene må tematisk og innholdsmessig avgrenses. En ren oppramsing av de ulike idrettens særlige behov vil ikke gi en overordnet politisk retning. Følgende spesifikke punkter skal således ikke gjøres til gjenstand for drøftelse i handlingsplanen:

- Særidrettens totale rent kvantitative ønsker om anleggsdekning på landsbasis
- De enkelte særforbundenes idrettsspesifikke krav til sine anlegg.
- Kommunal og fylkeskommunal saksbehandling knyttet til eksplisitt lovverk (jamf. Plan- og bygningsloven)
- Momsspørsmålene relatert til idrettsanlegg er i ferd med å finne sin løsning (jamfør regjeringserklæringen 2009-2013 kap. 14, og statsbudsjettet for 2010, kap. 3.2.2),

og drøftes derfor ikke nærmere i denne handlingsplanen.

3. VISJON

Anlegg som gjør idrett for alle mulig

4. HOVEDMÅL

NIF skal arbeide for at forholdene tilrettelegges for å tilfredsstillere hele idrettens anleggsbehov

5. ANLEGGSPOLITISKE INNSATSPUNKTER

For å kunne nå de overordnede anleggspolitiske hovedmålene for norsk idrett, må det jobbes målrettet på noen sentrale hovedinnsatsområder relatert til overordnet anleggsprioritering, finansiering ut over spillemidlene, finansiering av kostnadskrevenne anlegg over statsbudsjettet, miljøkrav og prisen idretten må betale for barn og ungdoms bruk av anleggene.

5.1 OVERORDNET ANLEGGSPRIORITERING

Pressområder

Allerede i Sundbergutvalgets rapport fra 2003 fremkommer det at anleggsdekningen er svakest i de store byene/befolkningstette områder. Nyere anleggsstatistikk viser at det fortsatt er de store byene/befolkningstette områdene som har den svakeste anleggsdekningen målt etter antall innbyggere per anlegg. Dette gjelder for sentrale anleggstyper som for eksempel flerbrukshaller og svømmehaller¹.

NIF sentralt skal arbeide for at øremerkede spillemidler til idrettsanlegg i pressområdene videreføres og innrettes på en slik måte at befolkningstette områder/storbyene får en bedre anleggsdekning enn det som er tilfelle i dag.

Interkommunale anlegg

Idretten har behov for en del anlegg som er mer kostnadskrevenne og/eller befolkningskrevenne enn andre anlegg. Idretten erkjenner at slike større anlegg ikke kan eller skal etableres i alle kommuner. Det at flere kommuner går sammen om å realisere anlegget, øker sjansen for at anlegget blir bygget og at idretten får dekket sitt behov.

Det kan i dag søkes om et ekstra tilskudd på inntil 20 % av ordinær tilskuddssats til større interkommunale idrettsanlegg, forutsatt bl.a. at det dreier seg om et større kostnadskrevenne anlegg. Denne ordningen er lite benyttet. Idretten har behov for en bedre samordning i forhold til bl.a. utbygging av større, kostnadskrevenne anlegg. Idrettskretsene skal ha en formell rolle i å samordne kommunedelplaner relatert til idrettsanlegg i regionene.

Rammebetingelsene for realisering av interkommunale anlegg må styrkes ved at det åpnes for å gi inntil 30 % ekstra i spillemidler, slik at disse anleggene blir etablert.

Statlige bestemmelser

Idretten opplever at bestemmelser for tildeling av spillemidler til idrettsanlegg ikke er fleksible nok. Det er viktig at bestemmelsene for tildeling av spillemidler ikke blir et hinder for at nye idretter og aktivitetsutviklingstrekk skal kunne finne sin anleggsløsning. Per i dag er for eksempel ikke en del enklere treningshaller (enkle ishaller, boblehaller) tilskuddsberettigede. Det er også vanskelig for idretter, som for eksempel snowboard, å få spillemidler til sine anlegg fordi de må lokaliseres i forbindelse med kommersielle alpinanlegg.

¹ Jamfør Riksrevisjonens dokument nr. 3:8 2008-2009.

NIF sentralt skal arbeide for at bestemmelsene for tildeling av spillemidler til idrettsanlegg skal bli tilstrekkelig fleksible slik at endrede idrettslige/aktivitetsmessige utviklingstrekk ivaretas.

Medbestemmelse

”Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet” oppstiller de statlige bestemmelsene vedrørende tildeling av spillemidler til idrettsanlegg, herunder hvilke anleggstyper som kan motta økonomisk støtte over spillemidlene, tilskuddssatser til ulike anleggstyper osv. Disse bestemmelsene revideres av Kulturdepartementet (KUD) hvert år. Idrettsorganisasjonen har ingen formelt nedfelt innspillsrett relatert til denne årlige revideringen.

NIF sentralt skal arbeide for at NIF skal være formell høringsinstans ved årlig rullering av statlige bestemmelser om tilskudd til idrettsanlegg.

Finansiering av nærmiljøanlegg

Norsk idretts hovedutfordring på anleggssiden er etterslepet på tildeling av spillemidler relatert til idrettsanlegg for den organiserte idretten. Etterslepsproblematikken fører dessverre til at mange idrettslag i dag må avvise nye barne- og ungdomsmedlemmer fordi det ikke finnes nok anlegg som lagene kan avholde sine treninger og konkurranser i.

I 2008 ble det totalt utbetalt kr 70.000.000,- til nærmiljøanlegg over spillemidlene².

Nærmiljøanlegg kan i henhold til statlige bestemmelser ikke benyttes til organisert aktivitet. Ventetiden på å få tildelt midler til

disse anleggene er langt kortere enn for ordinære idrettsanlegg.

Med tanke på en evt. fremtidig endring av finansieringen av nærmiljøanlegg skal NIF sentralt ta initiativ til en evaluering av dagens finansieringsordning for nærmiljøanlegg.

Samlokalisering

Idretten ønsker primært at det offentlige skal bygge og eie idrettsanleggene. En enda sterkere og samordnet geografisk/stedlig plassering av idrettsanlegg i tilknytning til skolene vil gi idretten og skolene mange felles fordeler relatert til f.eks. driftsutgifter. Det er også viktig at de anleggene som skolene benytter på dagtid er av en god kvalitet, og at anlegg får en så god benyttelse som mulig, hele døgnet.

Norsk idrett skal arbeide for at nye flerbrukshaller og andre relevante anlegg i størst mulig grad plasseres med henblikk på at i første rekke skolen, men også barnehager og SFO, kan stå som bruker på dagtid. Dette må sikres gjennom gode og inkluderende plan- og reguleringsprosesser lokalt og regionalt.

5.2 FINANSIERING UT OVER SPILLEMIDLENE

Rentekompensasjonsordning

Det eksisterer i dag en gunstig statlig ordning for kommuner og fylkeskommuner med rentekompensasjon for bygging og rehabilitering av skolebygg og svømmehaller som brukes i opplæringsøyemed. For norsk idrett er det gunstig om flest mulig offentlig eide relevante idrettsanlegg lokaliseres i tilknytning til skoler.

² Kr 60.000.000,- til ordinære nærmiljøanlegg og kr 10.000.000,- til forenklet nærmiljøanleggsordning.

NIF skal arbeide for at alle relevante idrettsanlegg som benyttes i opplæringsøyemed på dagtid, skal omfattes av rentekompensasjonsordningen.

Store internasjonale mesterskap

Norge, som en sentral internasjonal arrangørnasjon, søker og tildeles større internasjonale mesterskap med jevne mellomrom. I en del tilfeller medfører denne typen arrangementer at det må gjøres betydelige anleggsinvesteringer. Slike investeringer belaster ofte spillemiddelbudsjettene betydelig, og har således en effekt relatert til bygging av hverdagsanlegg.

Det er viktig at idretten er omforent i spørsmålet rundt finansiering av anlegg til store internasjonale mesterskap.

Bygging og oppgradering av større idrettsanlegg i forbindelse med store internasjonale mesterskap skal forankres i idrettsorganisasjonen, og en evt. bruk av spillemidler skal avklares internt i idretten.

5.3 FINANSIERING KOSTNADSKREVENDE ANLEGG OVER STATSBUJSJETTET

Idrettsstyret har i sitt møte nr. 27 (IS-sak nr. 286, 2007-2011), på bakgrunn av vedtak i anleggsutvalgets møte den 25. august 2009, vedtatt at følgende relatert til finansiering av kostnadskrevende anlegg over statsbudsjettet, skal inkluderes i NIFs høringsdokument vedr. den fremtidige anleggspolitiske handlingsplanen:

NIF skal, som en direkte oppfølging av punkt IV.5 i Idrettspolitisk Dokument 2007-2011, arbeide for at det årlig i inneværende

stortingsperiode skal øremerkes kr. 600.000.000,- til kostnadskrevende idrettsanlegg over statsbudsjettet. Midlene skal også kunne benyttes til nødvendig rehabilitering og oppgradering av eksisterende nasjonalanlegg og OL-anleggene fra 1994. Det er ikke forutsatt at disse midler skal brukes til å dekke driften av disse anleggene.

Et kostnadskrevende anlegg er definert til å ha en total kostnad på minimum kr. 200.000.000,- for å kunne omfattes av disse midlene (i tillegg til nasjonalanlegg og OL-anleggene).

Disse ekstraordinære midlene skal finansiere enkeltanlegg – ikke ”anleggsparker”.

I avtalene om nasjonalanlegg forplikter staten seg til å bidra med et tilskudd inntil 50 % av de totale kostnader. NIF mener at det i tillegg må fastsettes en nedre grense for minste tilskudd på 35 % av total kostnad. Denne regelen bør gjelde også for de definerte kostnadskrevende anleggene og OL-anleggene.

Midlene skal bevilges over det ordinære statsbudsjettet, men vil fordeles gjennom det ordinære og eksisterende systemet med spillemidler til idrettsanlegg. Det etableres således ikke noen ny administrasjonsordning for fordeling av midlene.

Det skal ikke gis ordinære spillemidler i tillegg til denne finansieringen.

Angjeldende særforbund, i dialog og forståelse med KUD, skal kvalitetssikre og prioritere hvilke anleggsprosjekter som

skal kunne motta støtte over ordningen. Både kommune og fylkeskommune må være ansvarlig part i disse saker, herunder relatert til nødvendige driftsgarantier.

NIF skal, sammen med KUD, gjennomføre en revisjon av kriterier og bestemmelser som ligger til grunn for tildeling av nasjonalanleggsstatus.

Evt. overskytende midler må bli tillagt de ordinære spillemidler for etterfølgende år. Midlene bør derfor gjøres overførbare.

5.4 MILJØKRAV

Som Norges største frivillige bevegelse, er det viktig at idretten også viser et samfunnsansvar relatert til miljø- og klimaspørsmål. Lokalidretten må være i stand til å ta et aktivt ansvar for egen evt. miljøpåvirkning – også til anleggene som brukes.

Norsk idrett skal arbeide for at staten stiller strenge miljøkrav til byggeprosess, drift og avvikling av idrettsanlegg (bl.a. med henblikk på energi- og materialbruk, samt avfalls- og utslippshåndtering).

NIF skal inngå strategiske og kompetansemessige partnerskap for å kunne sette idrettens organisasjonsledd i stand til å ta et miljøansvar for egne anlegg.

Livsløpsanalyser skal ligge til grunn i alle faser relatert til idrettsanlegg; prosjektering, realisering, drift og avvikling. Dette skal gjelde ved bygging av nye anlegg, og ved rehabilitering av eldre anlegg. Ved inngåelser av nye leiekontrakter for

idrettsanlegg, bør det mest miljøvennlige alternativet vurderes i de tilfeller der andre sentrale faktorer er like.

Det skal foreligge en energi- og miljøutredning for bygging og drift av anlegg for å bli prioritert av idretten sentralt til spillemidler.

5.5 LAV ØKONOMISK TERSKEL FOR DEN ORGANISERTE BARNE- OG UNGDOMSIDRETTE I IDRETTSANLEGGENE

Idretten skal være et lavterskeltilbud over hele landet. Rimelig eller gratis tilgang til kommunale idrettsanlegg er en forutsetning for et godt og variert lokalt idrettstilbud. Fortsatt bruker mange idrettslag store deler av sin inntekt på hall-leie³.

Norsk idrett skal, på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, arbeide for at den organiserte, frivillige barne- og ungdomsaktiviteten skal ha gratis tilgang til arrangementer, konkurranser og treninger i offentlige idrettsanlegg.

Norsk idrett skal også arbeide for at den organiserte idretten er prioritert bruker i alle anlegg som er spillemiddelfinansierte.

